

MEDLEMSBLAD

Hösten 2023

GÄVLE FÅGELKLUBB

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Ordförande har ordet.....	3
Styrelse.....	4
Hemsida	4
Adressändringar	5
Medlemsskap.....	5
Tygmärken	5
I kikaren - Marcus Bergström, Gävle och världen	6
Ringand - ny art för Gästrikland	11
Utflyktstips - Skrockmyr	12
Svämpölen - en hotspot för rastande fåglar.....	15
Tomtskådning.....	18
Exkursioner/fågelutflykter	19
Sammanfattning hösten 2023 och vintern 2024.....	23

Framsida: Aftonfalk från Rörberg 2023

Foto: Håkan Söderman

Baksida: Blåhake

Foto: Arvid Löf

Redaktör: Arvid Löf

Ordförande har ordet

Återigen dags för ett nytt medlemsblad. Har alltså en vår och sommar redan passerat sedan sist? Inte utan att man undrar vad som har hänt med tiden; kan det vara den globala uppvärmningen som påverkar även den? Lyckligtvis är ju ändå inte fågelåret slut. Hösten är nog så givande som våren. Förutom skolor och jobb drar även ringmärkningen i gång och när bladet kommer ut är det full fart ute på Avan. Ta chansen att titta ut om du inte har varit där.

Vår plats i landet är kanske inte den allra bästa för fågelskådning. Ändå ses här en hel del udda och roliga arter. Då man ser den månatliga uppställningen över speciella obsar som Håkan Söderman sammanställt på Facebooksidan "Fåglar i Gästrikland" är det riktigt imponerande. Här ses ju en hel del! Tydligt genom åren har varit att det är ett fåtal personer som hittar de allra flesta av de ovanliga fåglarna. Det beror säkert på flera olika saker. Att vara aktiv och att vara ute mycket är en självklarhet (även om mycket tydligen kan ses från egna tomter och balkonger...). Att vara en duktig fältornitolog är också en av huvudorsakerna. Men för övrigt? Där kan jag bara gissa. Förmodligen är en nyckel att planera skådningen: vilka arter de här datumen? Vilka platser kan de tänkas dyka upp på? Väderbetingelserna påverkar såklart. Hur är vindarna nu och hur har de varit? Hur har vädret varit i andra länder? Vilka obsar har gjorts på andra ställen i landet och i utlandet; är det något som kan vara på väg hit? Ja, jag gissar, för själv ger jag mig oftast ut då jag helt enkelt är sugen och har tid. Och så gör nog de flesta och det är gott nog. Däremot är det tacksamt med rapporter på GäX-larm som gör att jag hastar ut vid tillfällen då jag annars inte hade kommit ut.

Men här har jag pratat om ovanliga eller udda arter. Fågelskådning handlar ju lyckligtvis inte bara om det. Hade det varit så skulle nog intresset svalna efter några år då det inte längre blir så mycket av nya arter. När jag tänker tillbaka på sommaren är det särskilt två fågelupplevelser som bränt sig fast i minnet. Båda gäller ganska ovanliga arter som jag inte ser så många gånger per år. Gemensamt är också att det var på mycket vackra platser, att fåglarna visade sig nära och orädda och att där inte var några andra människor. Så hur upplevelsen av ett fågelmöte blir beror på flera olika saker som kan skilja sig åt vid olika tillfällen och det skiljer sig nog också åt från person till person. Men förutom ren njutarskådning ägnar sig andra åt ringmärkning, sträckräkning, inventeringar och skydds- och bevarandearbete och det här är något som fågelklubben vill stödja och uppmuntra.

Alltnog. Hoppas att du ska finna något läsvärt i medlemsbladet och att någon av exkursionerna kan locka. Väl mött i markerna.

Text: Gunnar Hallberg

Styrelse

Vår styrelse består, fram till årsmötet år 2024, av följande personer (inklusive suppleanter):

Ordförande: Gunnar Hallberg
Sekreterare: Cecilia Olsson
Kassör: Margareta Molin
Ledamöter: Håkan Söderman
Arvid Löf
Per Aspenberg
Gustav Wikström
Tomas Källquist
Hanna Andersson

Revisorer: Göran Persson
Mikael Dahlbom
**Revisors-
suppleant:** Tomas Attorps
Valberedning: Anders Johansson
Per Thelin

Adress: Gävle Fågelklubb,
c/o Gunnar Hallberg, Lugna Gatan 26, 802 75 Gävle
E-post: kontakt@gavlefagelklubb.se
Plusgiro: 29 15 19-7

Hemsida

På GFK:s hemsida <http://www.gavlefagelklubb.se> kan du bland annat hitta information om föreningen, fågellokaler, intressanta fågellänkar och skriva meddelanden i gästboken. Webmaster för hemsidan är Arvid Löf, e-post: arvid.lof@gmail.com.

Adressändringar

Om du flyttar måste du naturligtvis meddela detta så att vi även fortsättningsvis kan hålla kontakten. Skriv ett meddelande till kassör Margareta Molin:

Storgatan 34 A,
811 31 Sandviken

E-post: margareta.molin1@gmail.com

Medlemskap

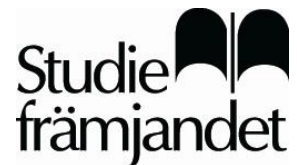
Sätt in din medlemsavgift som för 2023 är 100 kr på GFK:s **plusgiro 29 15 19 – 7**.

Kom ihåg att ange ditt namn tillsammans med adressuppgifter vid inbetalning. Om du redan är medlem får du en faktura tillsammans med årets första medlemsblad.

Gävle fågelklubb samarbetar med Studieförbundet.

Studieförbundet, Box 1340, 801 38 Gävle. Tel. 026-66 44 80

Besöksadress: Norra Köpmangatan 12 A, Gävle

Tygmärken

Gävle fågelklubb har tagit fram tygmärken till försäljning. Kontakta någon i styrelsen vid intresse. Märket mäter 65 mm i diameter och kostnaden är 20 kr/st.

I kikaren – Marcus Bergström, Gävle och världen

I förra numret startade vi en ny serie av intervjuer, ett återkommande inslag, som vi kallar "i kikaren". Tanken är att ni som läser medlemsbladet ska få lära känna en medlem lite mer. Kanske blir det lättare att ta kontakt om ni stöter på varandra ute i fält. Några frågor är återkommande, t.ex. gällande trevliga fågellokaler och vilken roll klubben bör ha. Personerna som intervjuas har någon koppling till GFK och målsättningen är att både hitta rätt bland nybörjare och de som skådat länge.

Förra gången intervjuade vi Anders Johansson, Gävle och denna gång fokuserar vi på en av våra mest beresta medlemmar – Marcus Bergström. Marcus som arbetar som expeditionsguide är uppvuxen i Bergby och hade redan i tidig ålder ett intresse för fåglar. Jag och Marcus satt i slutet av juli ute i skärgården, i hans båt, och pratade om första gången vi träffades för ca 20 år sen. Vi deltog på samma exkursion till Iggön som leddes av Mats Westberg. Jag kommer ihåg att Marcus stod på den södra stranden på Iggön med en liten tubkikare av tvivelaktig kvalité och ett tunt stativ. Jag tänkte att han nog inte såg så mycket genom den, särskilt då det blåste rätt kraftigt och stativet skakade. Marcus, som alla andra tonåringar, var rätt tunt klädd och jag tänkte att han inte skulle hålla ut så länge. Tji fick jag... han var en av de mest ihärdiga deltagarna och redan där kunde man nog förstå att en häftig resa hade börjat. Efter det har vi suttit i bil en hel del tillsammans på väg mot fåglar och trevliga fågellokaler. Det finns nog både ett och annat roligt foto och roliga berättelser från de långa resorna men de tar vi någon annan gång, hehe. Marcus berättar så här om sitt intresse.

– Jag är allmänt naturintresserad men kände att fåglarna var riktigt intressanta, därför sökte jag mig också tidigt till klubben. Fågelskådning erbjuder något mer utöver fåglar. Det ger spänning och utmaningar; det gillar jag!

Efter tre år på Vasaskolan så började han vid Uppsala Universitet. Där studerade han tre år på det geovetenskapliga kandidatprogrammet och därefter sökte han till en master i miljövetenskap i Reykjavik på Island. Där skulle han studera två år, men en lapp på en anslagstavla på universitetet startade en häftig resa.

– En dag under vårterminen såg jag en lapp där det stod att de sökte guider till välturerna som arrangeras, mest under sommaren. Jag hörde direkt av mig till företaget och jag fick komma på en intervju samma vecka. Hon som intervjuade mig blev intresserad då jag kunde en del om fåglar och hon frågade om jag kunde följa med på en provtur redan den helgen. Det funkade så bra så jag fick arbete som guide. Just det att jag började redan under våren gjorde att jag hade erfarenhet när de andra guiderna anslöt och jag fick redan där titeln som "first guide" på "min" båt.

Marcus arbetade två år på Island innan han vände hemåt, men han kände att han egentligen ville arbeta där späckhuggarna finns. Det är den art han verkligen fastnat för så efter att ha letat arbete kring Kanadas västkust så flög han över till Vancouver

och fick arbete på ett företag på Vancouver Island samtidigt som han bodde i staden Victoria.

– När jag anlände till Vancouver Island och var tvungen att bo på ett vandrarhem den första tiden så funderade jag vad på jag givit mig in på. Jag var ensam och efter jobbet fick jag sitta och vakta väskorna på vandrarhemmet hela kvällarna för att de inte skulle bli stulna. Men så fick jag tag i en studiolägenhet där jag trivdes och då fungerade det bra. Jag arbetade då på ett mindre företag med bara en båt där jag och kaptenen var de enda i besättningen. Kapten Ian lärde mig mycket, bland annat hur man kör båt och det har varit viktigt i min fortsatta karriär.

Jag som följt Marcus resa, mest på avstånd av naturliga skäl, vet ju att han efter ca tre år på Vancouver Island fortsatte sin karriär genom att göra ett par säsonger åt ett franskt företag på Antarktis, inklusive södra hemisfären.

– Det blev ju rätt ofta att guider från olika företag samlades för en bit mat på kvällen efter avslutat jobb. Då kom frågan upp om vad jag skulle göra på vinterhalvåret. Det visade sig att flera av de andra då arbetade åt företag som hade expeditionsresor på södra halvklotet där Antarktis var en del av dessa expeditioner. Jag sökte och fick arbete på ett sånt fartyg jag med och det gjorde att jag fick uppleva en hel del på Antarktis så som pingviner, havsfågel och annat. Jag spenderade bland annat en julhelg tillsammans med 800.000 kungspingviner på ön Sydgeorgien.

Att arbeta sex veckor i sträck på båt i andra delar av världen har också sina fördelar.

Vi diskuterade vidare kring hans nuvarande arbete hos Hurtigruten Expeditions och jag kommer ihåg att Marcus, när han lämnade södra halvklotet för sista gången, höll på att bli fast i Sydafrika.

– Pandemin slog till under tiden vi färdades från Antarktis till Kapstaden i Sydafrika. Vi var sista fartyg som fick lägga till där besättningen fick lämna och jag kom precis med ett flyg hem till Sverige; sen var allt nedstängt. Hade jag inte kommit med det flyget så

hade jag blivit kvar i flera månader i Sydafrika i karantän. Efter pandemin fick jag arbete hos Hurtigruten Expeditions, ombord fartyget MS Spitsbergen. Nu arbetar jag mest kring och på Svalbard även om det var på gång att vi skulle ha en båt utanför Kap Verde där jag då skulle fått arbeta. Å andra sidan är det inte alla som får se isbjörnar på arbetstid men jag behöver ju då även öva mina färdigheter med bössan om man någon gång skulle behöva försvara sig.

Marcus en vanlig arbetsdag på Spetsbergen. En bössa? Ja det behövs ifall en isbjörn blir närgången.

Jag minns så väl en inneträff på Studieförbundet före pandemin där Marcus berättade om sina resor på södra halvklotet. Han visade bilder på många trevliga havsfåglar och berättade fängslande historier om sitt arbete. Det slog mig också där och då vilka kunskaper han besitter. Hans gedigna kunskaper om fåglar gör att han nu även sitter med i RRK (Regionala rapportkommittén).

Vi pratade vidare om Marcus fågelintresse och vad han gillar mest och han kommer då rätt snabbt in på ringmärkningen.

– Jag spenderade en hel del tid vid fågelklubbens ringmärkning vid Tippen och Kjell Wallin lärde upp mig till att bli ringmärkare. Spänningen med nästa nätrunda lockar och jag tycker om att ha fågel i hand. Det gör ju också att man lär sig mycket om fåglarnas liv, ruggning, samt var och när de olika arterna fångas. Ibland händer det ju också en del vid ringmärkning och jag minns särskilt en händelse när jag hjälpte till med ringmärkning i Kanada under min vistelse där. Det var helt mörkt ute, jag rundade

ett nät och där stod en svartbjörn. Både björnen och jag ramlade baklänges av chocken och pulsen rusade. Som tur var försvann björnen snabbt åt andra hållet.

Självklart ville jag gärna veta vad Marcus ser för styrkor hos sig själv som skådare och vad han skulle vilja lära sig mer om.

– Det är svårt att prata om sina egna styrkor tycker jag. Men jag får ofta höra att jag har ett öga för detaljer och jag kan vara väldigt noggrann, vilket nog är en stor fördel inom fågelskådning. Jag har också väldigt lätt för att hitta fåglar både med och utan kikare, vilket underlättar såklart. Jag är en jizz-skådare som bestämmer fåglar mycket på känsla och erfarenhet, vilket är en stor fördel när jag nu jobbar på båt och guidar mycket med havsfåglar. Vad jag skulle vilja lära mig mer om är lätt att svara på. Jag har alltid haft svårt att komma ihåg fågelläten och det tog lång tid innan de vanliga arterna i Sverige fastnade. Därför är det perfekt när jag fågelskådar med nära vänner Arvid Löf. Arvid är vass på läten och jag hittar och bestämmer fåglar med kikaren.

Vi kom därefter in på var Marcus helst skådar fågel i Sverige och om det är någon speciell skådning som han föredrar.

– Jag har ju kommit hopplöst efter på Sverigelistan i och med att jag arbetar borta så mycket. Jag uppskattar Gästrikland mycket och försöker hitta saker i närområdet. Det blir mycket tid efter Gästriklands kust och vid ringmärkning på Tippen som jag nu driver som ringmärkare tillsammans med flera andra från fågelklubben. Sen åker jag ju gärna ut till Eggegrund en höstvecka för att märka fågel såklart.

I intervjuerien frågar vi de som vi intervjuar vad de har för favoritlokaler och ber dem att beskriva en fin skådartur i närområdet. Marcus lyfter direkt fram gamla hemmalokalen, Hamrångeängarna.

– Hamrångeängarna är en lokal som betyder mycket för mig och under hela min uppväxt var jag mer eller mindre ensam fågelskådare i norra delen av Gävle kommun. Hamrångeängarna har alltid erbjudit en varierande skådning med gäss, tranor och svanar så fort snön lämnat fälten om tidig vår vilket följts av rastande fåglar på väg norrut under april och maj. Tidigt blev rovfågelspan över ängarna en favoritsyssla och jag kommer ihåg både första röda gladan, stäpp- och ängshöken.

– En av de bästa skådarturerna jag har haft vid Hamrångeängarna var en lugn natt i slutet av maj när jag bestämde mig för att cykla runt hela Hamrångebygden. Kornknarr, kärrsångare och gräshoppsångare var i farten men höjdpunkten var spelande dubbelbeckasin. Hamrångeängarna är en väldigt bra lokal för arten i Gästrikland och spel kan höras nästan varje vår på deras färd norrut.

När det kom till frågan gällande vilken GFK-exkursion som Marcus gärna följer med på så blev svaret rätt givet.

– Det blir såklart exkursionen till fågelklubbens ringmärkningslokal, Tippen.

Marcus där han trivs bäst, i en båt på något av haven, här i Gästriklands skärgård juli 2023.

Fågelklubben fyller en viktig funktion och eftersom Marcus har varit aktiv inom klubben rätt länge så frågade jag honom vilken uppgift han ser som GFK:s viktigaste.

– Jag anser att GFK behöver hitta nya sätt att intressera folk för fåglar och även förnya sättet vi ska locka gamla medlemmar att stanna i klubben och engagera sig. Det är även de två viktigaste uppgifterna för GFK, anser jag.

Innan jag tackade för vår pratstund så frågade jag även vad Marcus anser att klubben ska göra mer av och Marcus var rätt tydlig i sitt svar.

– Fågelklubben behöver nya aktiviteter och fler projekt som lockar medlemmar till att vara aktiva inom föreningen. Vi kanske borde starta ett artprojekt? Många fågelklubbar samlas kring artprojekt för att hjälpa en eller flera arter med stark lokal anknytning. Då får medlemmar något att jobba mot och förhoppningsvis får det goda resultat. Klubben kanske ska inventera dvärgmåsar om våren och sommaren eller varför inte storlom, vår landskapsfågel?! Jag tror något sådant projekt skulle väcka liv i fågelklubben och aktivera fler medlemmar kring spännande fågelarter.

Jag måste ändå avsluta med en rolig anekdot från en av våra resor ihop. En morgon på Öland så "kraschade" en ringduva in mellan tak och takbox på vår hyrbil. Den klämdes fast, men Marcus var snabbt ut och lirkade försiktigt fram duvan som fastnat en bra bit under takboxen. Han undersökte den och utbrast: "Är det någon som vill ha klappkryss på ringduva?" Duvan flög därefter piggt iväg.

Text: Mikael Svensson

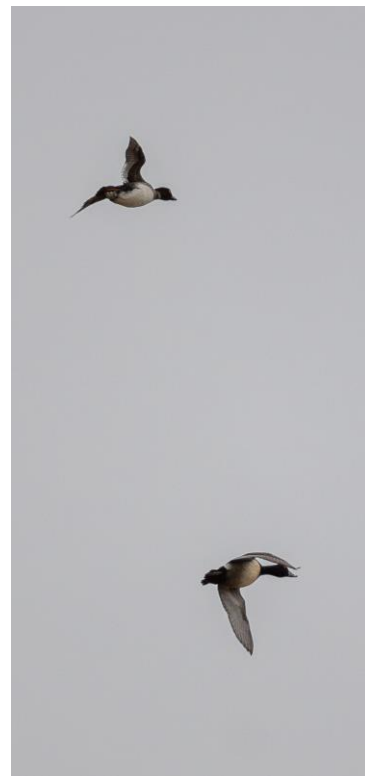
**Foto: Mikael Svensson och
Marcus Bergström**

Ringand – ny art för Gästrikland

Den 1 maj hittades Gästriklands första ringand i Östby våtmark, Ockelbo. Ringanden är en nordamerikansk art, sällsynt i Sverige - till och med i Europa. Lokalen Östby våtmark är en anlagd damm/våtmark och en del av ett naturvårdsprogram som genomförts i Ockelbo kommun. Upptäckaren var Marcus Thuresson, som, under årlig kontroll av kattuggleholkar, stannade till vid våtmarken för att ta en titt på vilka fåglar som fanns där. Enligt honom själv så reagerade han på att: "det där var en konstig vigg. Den har ju ett vitt band runt näbben". Där och då insåg han att det var en ringand han tittade på. Fågeln var en utfärgad hane som sällskapade med en flock vigg, vilka den förmodligen kommit dit tillsammans med. Den här fågeln lockade fågelskådare från alla håll och kanter: från Norrfjärden, Piteå i norr till Karlskoga i söder. Många fick se den (72 rapportörer på Artportalen), men det fanns en viss oro den första dagen då den helt plötsligt lyfte och flög iväg över skogen. Vid det laget hade bara två personer (inklusive undertecknad) anlänt, men fler personer kom strax efter och andra var på väg. Det såg dock ut som om den gick ner någonstans bakom skogen och eftersök påbörjades på lämpliga lokaler i närområdet. Förutom upptäckaren Marcus så ska även en annan Marcus (nämligen Marcus Bergström) hyllas. Det var nämligen han som återupptäckte ringanden i sjön Östersjön. Det gjorde att alla som först inte fick se den eller ens hann fram också fick titta på Gästriklands första ringand.

Fågeln blev en långstannare och fanns på lokalen mellan 1–6 maj. Den sista observationen gjordes klockan 16:32 den 6 maj, därefter var den borta. Även viggarna var försvunna. Där kan man tro att historien är slut men så är det faktiskt inte. Dagen efter, den 7 maj (klockan 05:30-06:55), upptäcktes det en ringand, även den tillsammans med viggarna, i Norra sjön, Tysjöarnas naturreservat i Krokom kommun, Jämtlands län. Lokalen ligger 28,5 mil NV om Östby våtmark och inte långt från Östersund. Här stannade den bara i drygt ett dygn då den sista observationen gjordes klockan 20:30 på kvällen. Efter det vet ingen vart den tog vägen. Kanske följde den med viggarna till deras häckningsplatser i norr, eller varför inte över till Norge, där man också har sett ringand.

Text: Håkan Söderman

**Foto: Håkan Söderman
och Thomas Åberg**

Utflyktstips – Skrockmyr **Eller Sjulsmur som området egentligen heter**

Lokalen Skrockmyr är en ganska ny lokal vad gäller fågelskådning. Den upptäcktes i samband med att en rödspov sågs på platsen 9/6 2022. Efter det så har skådare besökt lokalen mer frekvent.

Lokalen

Man har tidigare brutit torv i området, men den verksamheten är numera nedlagd. Nu påminner lokalen mer om en våtmark, med sjöar och bassänger som avgränsas med gräsrevlar och lerbanksar där vadarna kan födosöka och rasta. Det finns också delar som är, om man nu kan kalla det så, ruderatmarker eller öppna områden och ytor där vadare har möjlighet att häcka. Vattnet, de gräsbevuxna revlarna, närheten till skog och naturliga bohål lockar häckande sim- och dykänder till lokalen. Vad gäller förekomst av vadare, särskilt rastande, så beror det väldigt mycket på mängden vatten – vilken vattennivå det är. Det handlar då om lerbanksarna och dess synlig- och utbreddhet. Under våarna och under häckningssäsong ligger vattnet på en bra nivå och mycket fågel ses då. Däremot tycks vattenståndet variera på höstarna. Hösten 2022 var det lägre vattenstånd, vilket fick vadare under höstflytt att rasta där. I år steg vattnet tidigt, vilket gjorde att området ”dog ut” fågelmässigt och rastande vadare i stort sett uteblev helt. Här ges ypperliga tillfällen att närstudera vadares beteende, utseende och läten, både då de häckar och rastar i området.

Fåglar

Totalt har 97 arter observerats i området. Den art som utmärker sig och är mest anmärkningsvärd är rödspov. Sommaren 2023 fanns två individer på plats och av deras beteende att döma tydde allt på ett häckningsförsök. Men tyvärr kunde ingen häckning konstateras. På lokalen har 17 arter vadare observerats, fyra arter rovfåglar samt en slaguggla – den enda sedda ugglearten så här långt. Dock har fjädrar från kattuggla hittats vilket skulle göra att det totala antalet arter blir 98.

Vägbeskrivning

Kör väg 56 söderut från Överhärde. Efter ganska precis nio km så ligger företaget Scandbio AB på östra sidan av vägen. Mitt för industriområdet (på den västra sidan om väg 56) finns en kort grusväg med en vändplan. Där parkerar man sin bil och för att sedan ta sig "ner" till lokalen så går man tillbaka och över väg 56. Därefter håller/går man vänster, rundar stängslet och kommer upp i en skogsdunge. Där följer man sedan skogskanten åt vänster (norrut) och rundar området med spånhögar, för att slutligen komma ut på det öppna området där första observationsplatsen är. Det har numera blivit en upptrampad stig som är lätt att följa. Kartan som presenteras visar parkeringsplatsen och de två observationspunkterna (ungefärlig plats). Nedan finns koordinater för att hitta parkeringen. Det är bara att skriva in dessa i Google Maps.

Parkering (Google Maps)

Plus Code-adress: GWPR+PV5

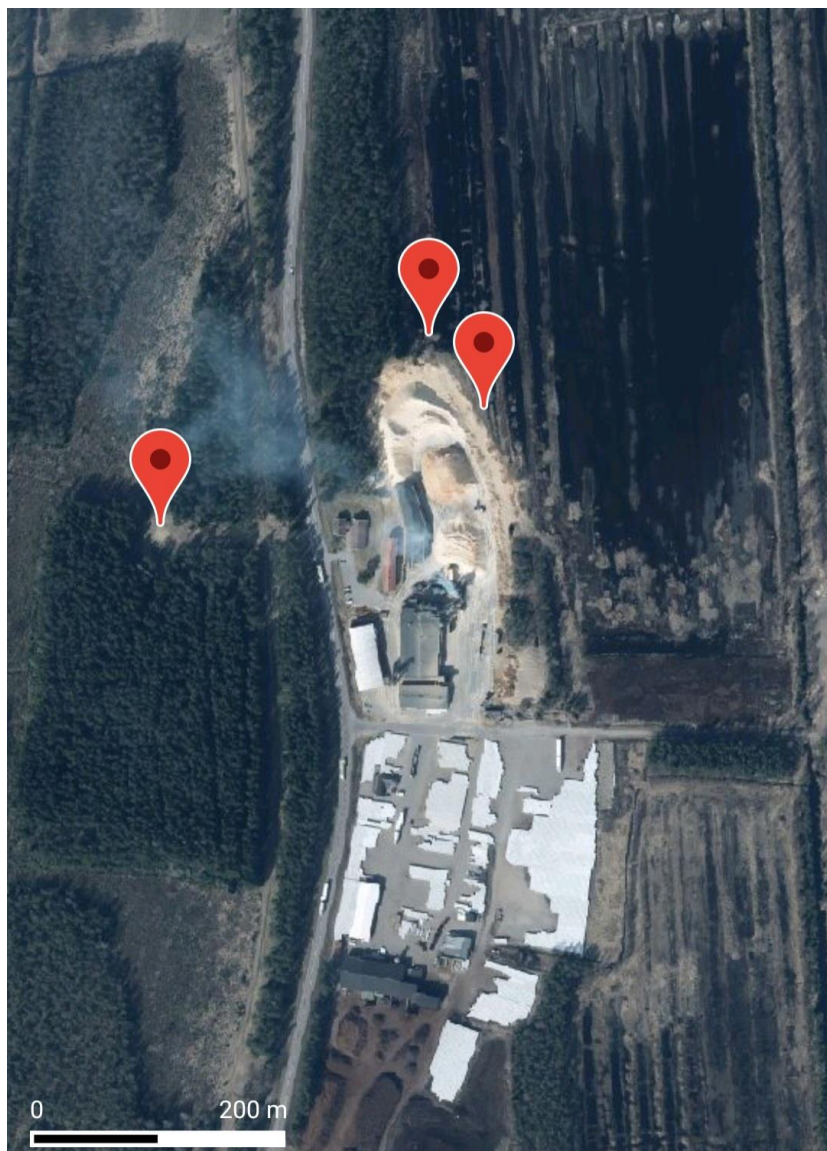
Skrockmyra

Koordinater: 60.536773,

16.942238

Viktigt

Viktigt att tänka på är att enbart följa skogskanten runt. Gå alltså inte över området med spånhögar då det finns en säkerhetsrisk, vilket även företaget har uttalat sig om. Det rör sig både lastbilar och hjullastare i området.

Text: Håkan Söderman

Foto: Håkan Söderman

Svämpölen – en hotspot för rastande fåglar

Min tid med svämpölen och dess fantastiska fågelliv

Svämpölen på Marstrandsåkern i Ockelbo har oftast bildats i månadskiftet mars/april och bestått under maj/juni varefter slåttern påbörjats i juli. De flesta åren har inte centrum av svämpölen kunnat slås på grund av vätan där. Många höstar har en liten svämpöl funnits kvar eller återbildats.

Sedan jag flyttade till Ockelbo 1999 har det nästan varje vår bildats blötområden längs Marstrandsdiket. Mitt fågelintresse har ökat för varje år i och med att svämpölen/Marstrandsåkern drar till sig en stor mängd olika fåglar. Jag märker att jag blir glad av att se och höra fåglar. Tofsvipa och sånglärka är två karaktärsarter vid svämpölen och de meddelar mig när våren är här. På senare år har jag börjat upptäcka vadare vid svämpölen som jag inte visste fanns; kustpipare och spovsnäppa är sådana exempel. En av mina bästa fågelupplevelser var när en havsörn landade i pölen samtidigt som jag satt och drack kaffe på balkongen. För mig var det ett tillstånd av ren lycka. Nåväl, säg den lycka som varar.

I april 2023 bestämde tekniska chefen att allt vatten från svämpölen på Marstrand skulle pumpas bort. Hans motiv var att länsstyrelsen hittat ett bortglömt dokument från 40-talet och att det (dikningsföretaget) fortfarande gällde.

Anledningen till att dokumentet upptäcktes var att en privatperson på andra sidan Vigatan (en vattendelare mellan svämpölen och Slaggvägen) klagade till länsstyrelsen på att det bildats en "fågelsjö" på Marstrandsåkern. Länsstyrelsen avlog klagomålet men informerade kommunen om dikningsföretaget och att ingen fastighet som inte var kommunens egen fick komma till skada på grund av svämpölen.

Innan klagomålet hade VGS* startat ett projekt för att skydda/utveckla svämpölen. I projektet var Staffan Müller inhyrd för att hjälpa till. 24 augusti 2022 informerade Müller kommunchefen, dåvarande teknisk chef och kommunekologer om den fantastiska fågellokalen på Marstrand. Kommunen hade då ingen vetskap om dikningsföretaget. Müller ansåg och anser fortfarande att svämpölen är en av Sveriges bästa fågellokaler, givet sin litenhet. Han tror att svämpölen bildats genom att ett stort isblock legat kvar och skapat en svacka i marken efter senaste istiden, en så kallad dödisgrop. Svämpölen är en hotspot för rastande fåglar både vår och höst. Müller hade planer på att få simänder att häcka i svämpölen.

Jag började rapportera fåglar 2008. Nedan finner ni ett axplock av mina obsar från Marstrand. Vill man söka själv gör man det enkelt på artportalen.

2008	1 kornknarr
2009	1 kornknarr, 20 sångsvan, 8 kricka, 1 forsärla, 4 vigg, 2 skedand, 1 storskarv (stor svämpöl)
2010	100 skrattnås, 1 årtä, 5 gluttsnäppa, 2 svartsnäppa, 25 ljungpipare, 1 mosnäppa, 1 blåhake (stor svämpöl)
2011	1 rödbena, 2 större strandpipare, 49 sångsvan rastande i svämpölen – tyvärr var en man med moped ute på åkern och skrämde bort nästan all fågel (stor svämpöl)
2012	2 jorduggla, 1 näktergal
2013	15 skogssnäppa, 10 kricka, 30 grönbena, 1 rödbena, 1 jorduggla (stor svämpöl)
2014	1 tornfalk, 1 blåhake
2015	1 ringtrast, 1 blå kärrhök
2016	200 stare
2017	1 prutgås, 1 bläsgås, 1 stenfalk (svämpöl på hösten)
2018	1 svart rödstjärt, 5 vigg, 2 storspov (häckningsförsök), 1 kornknarr (stor svämpöl)
2019	6 snösparv, 100 kanadagås, 100 gräsand, 1 sävsparv (stor svämpöl)
2020	1 jorduggla, 2 vitkindad gås, 1 kornknarr, 1 gräshoppsångare, 1 blåhake, 6 sädgås, (svämpöl på hösten)
2021	1 ROSTAND, 5 SMALNÄBBAD SIMSNÄPPA, 14 mosnäppa, 100 grönbena, 3 myrspov, 2 kärrsnäppa, 1 backsvala, 4 stjärtand, 4 bläsand, 6 skedand (stor svämpöl)
2022	2 skedand, 2 svarthakedopping (försökte bygga bo), 2 mindre strandpipare (häckningsförsök), 2 dvärgmås, 1 snatterand, 2 myrsnäppa, 17 svartsnäppa, 1 lärkfalk, 2 stjärtand, 1 kärrsnäppa, 10 brushane, 1 småspov, 1 strandskata, 2 drillsnäppa, 1 kustpipare, 1 spovsnäppa, 2 småsnäppa, 1 havsörn rastade i pölen (stor svämpöl)
2023	3 skedand, 40 skrattnås, 1 dvärgbeckasin, 2 mosnäppa, grågås 5 pulli, kanadagås 4 pulli, skrattnås 2 pulli, 1 forsärla (stor svämpöl som pumpats bort trots att fåglar häckar i pölen)

*Västra Gästriklands samhällsbyggnadsnämnd (VGS) är en gemensam förvaltning för Sandvikens kommun, Hofors kommun och Ockelbo kommun. VGS ansvarar för miljöskydd, hälsoskydd, naturvård, livsmedelskontroll, miljösamordning och energirådgivning. VGS har inga registrerade klagomål för våtmarken på Marstrand.

PS: maila gärna kommun@ockelbo.se och meddela er uppfattning om hanteringen av svämpölen på Marstrand.

Jag kommer att följa upp ärendet och vill ni tipsa mig om formuleringar som kan hjälpa till med att skydda/återställa svämpölen så är min mail mmatockelbo@outlook.com.

Kampen fortsätter!

Text: Martin Myhrberg
Foto: Håkan Söderman

Tomtskådning

Fågelskådning behöver inte vara mer avancerat än att man tittar ut genom fönstret där man bor. Notera vad du ser och börja räkna arter. I Artportalen kan du välja projekt "klubb 100" om du vill spara din lista där, men annars fungerar det med papper och penna (om man vill räkna de olika arterna då förstås). Kikare och en välladdad fågelmatning underlättar, men är på inget sätt ett krav. Att någorlunda aktivt skåda från sin bostad förvånar ibland även mer erfarna skådare då det helt plötsligt dyker upp något oväntat. Jag hittade en råka en gång i trädgården och vid ett annat tillfälle när jag var på väg ut och gå fick jag vända och springa hem för att kryssa en varfågel inifrån tomtgränsen.

Varje år arrangeras ett riksmästerskap i tomtskådning den andra lördagen i september. Jag vill ju inte skryta, men i Gästrikland stod jag och min trädgård som segrare både 2014 och 2015. Vi behöver inte gå in på hur många deltagare det var de båda åren. Men efter dessa år har jag landat på en finfin andra och tredje plats, beroende på antalet deltagare. Det är helt opretentiöst och du tävlar om ära och för din egen skull. Aktiviteten fungerar bra att kombinera med bland annat utefrukost, svamprensning, bokläsning eller trädgårdsfix när vädret tillåter.

Rolig läsning, samtliga regler och information om hur du rapporterar står att finna på nätet: <http://www.geddeholmnnatur.se/klubbtomt100>

Text: Hanna Andersson
Foto: Håkan Söderman

Exkursioner/fågelutflykter

Bra att veta

Alla är välkomna på våra exkursioner. Du behöver absolut inte vara någon expert för att följa med och även du som är en rutinerad skådare ska känna dig välkommen. Våra exkursioner är vanligtvis avgiftsfria, men i vissa fall delar man på resekostnaderna. I programmet framgår vem som är ansvarig för de olika exkursionerna och vart du ska vända dig för anmälan eller mer information. För att få en trevlig upplevelse av exkursionen är det bra att ha på sig oömma kläder och oftast är det lämpligt att ha stövlar på. Fika gör också alltid en exkursion lite trevligare. Se tabellen nedan med symboler som används för att förklara karaktären på våra exkursioner.

Program och text: Tomas Källquist

Hur långt går vi under exkursionen?	Vilken exkursionstyp passar mig?
 Förmodligen blir det mindre än 1 km att gå under exkursionen. Lättgången terräng.	 Det är ett lugnare tempo och enkelt att "hänga med" under exkursionen.
 Det kan bli 1–4 km att gå under exkursionen. Det kan även förekomma förflyttning i obanad terräng eller i och ur båt.	 Det kan förekomma observationer av fåglar under något sämre förhållanden eller längre avstånd. Det är bra om du känner till lite om fåglar för att få ut maximalt av exkursionen.
 Troligen över 4 km att gå under exkursionen. Det kan även förekomma förflyttning i obanad terräng eller i och ur båt.	 Det blir högre tempo och kännedom om aktuella arter krävs troligen för att du skall få ut det mesta möjliga av exkursionen.

Lördag den 9/9

Ringmärkning vid Inre fjärden

Fågelklubbens ringmärkning fortgår. Platsen är den vanliga vid Lervik på Avanområdet i kanten mot hamnens cisterner. Exkursionen "Blåhakemärkningen" har varit en tradition i Gävle fågelklubb, och den har funnits med i programmet på ett eller annat sätt sedan slutet av 1970-talet. Tyvärr har blåhakarna blivit färre på lokalen och nu bedrivs en ringmärkningsverksamhet som riktar in sig på flera olika arter. Vi lovar närkontakt med flera olika fågelarter i handen och alla får se hur ringmärkningen går till. Slipper vi otur så borde det också bli åtminstone någon blåhake i fångsten.

Vägbeskrivning finns på fågelklubbens hemsida. Vi har denna exkursion i form av drop-in, d.v.s. du kan komma då det passar och stanna så länge du själv vill. Vi startar ca kl. 06:00 och håller på till ca kl. 10:00. Ringmärkningen är väderberoende och vid dåligt väder ställs den in för fåglarnas skull. Så kolla GäX-larm via Band extra noga innan och håll koll på väderprognosen.

Samling: drop-in vid ringmärkningsplatsen. Det finns folk på plats mellan kl. 06:00 och 10:00.

Ledare: Arvid Löf. Tel. 073-070 50 78

Lördag den 23/9

Ringmärkning vid Inre fjärden

Se texten ovan gällande den 9/9. Det är samma upplägg, men skillnaden denna gång är att vi satsar lite extra på dig som kanske är nybörjare på fåglar eller som vill lära dig mer. Vi tittar lite extra på kännetecken för fågelarter/grupper och lär oss lite mer om fåglarna.

Ledare: Tomas Källquist. Tel. 076-286 52 49

Söndag den 24/9

Fågelön Björn

En av våra populäraste exkursioner, ön Björn, är en fågellokal belägen på Upplands nordostligaste utpost. Här ges möjlighet att njuta av sträckande havsfåglar och rastande tättingar. Genom åren har många östliga rariteter rastat på denna ö och flera ovanliga arter har setts sträcka förbi. Oftast börjar man morgonen med att spana av havet från fyren efter sträckande sjöfåglar och kanske sträcker det förbi en islom eller en bredstjärtad labb? När småfåglarna börjar bli mer aktiva så tar man och går en runda runt ön för att se vad som valt att rasta. Tajgasångare, kungsfågelsångare och dvärgbeckasin är lite ovanligare arter som man med tur har chans att se. Ta med en rejäl matsäck och egen flytväst!

Samling vid fågelsundet kl. 06:15. Eftersom det tar ca 1,5 timme att köra till Fågelsundet så är det tidig morgon som gäller. Parkera vid rött P i Fågelsundet. Vi får köra dit trots skyltar. Det kostar 350kr per person att åka ToR med båten.

Vi kommer att åka ut till Björn i två omgångar. Den första turen avgår ca kl. 06:30 och den andra ca kl. 07:00.

Anmälan endast via epost till perjohan.ulfendahl@telia.com. Platser i båtarna enligt anmälan. Först till kvarn gäller eftersom det bara finns totalt 14 platser.

Lördag den 7/10

Iggön

Iggön på hösten brukar kunna bjuda på sträckande fågel och dessutom rastande fåglar på havet. För att ha bäst utbyte av exkursionen är det bra att ha med sig en tubkikare. Sträckskådning kan vara utmanande, men denna lördag hjälper våra ledare Micke Svenson och Anders Johansson till att reda ut observationer. Förbered ryggsäcken för den 2,2 km långa promenaden till platsen för dagens skådning. Matsäck och varma kläder är att rekommendera.

Samling kl. 07:00. Ring kontaktperson för mer information om samlingsplats.

Kontaktperson: Anders Johansson. Tel. 070-348 78 18

Tisdag den 10/10

Sätraskogen

Vi vandrar den drygt kilometerlånga slingan i Sätraskogens naturreservat. Ofta är det förvånansvärt mycket fågel att se och höra trots att det är nära bebyggelse.

Samling kl. 18:00 vid stora parkeringen bakom Gavlehov. Kontaktperson Cecilia Olsson, cecilia.ab.olsson@gmail.com. Tel. 070-267 17 56

Lördag den 14/10

Utflykt till Hjälstaviken.

Till Hjälstaviken är det en lite längre resa på ca 14 mil, men det är det oftast värt då det är en fågellokal i toppklass. Här dyker rariteter upp med jämna mellanrum. En trevlig promenadväg runt sjön bjuder på omväxlande miljöer som vasshav, lunden Parnassen, ängsmark, strandäng och vadarbankar vid fågeltorn.

För samlingsplats och tider ta kontakt med vår kontaktperson Cecilia.

Kontaktperson: Cecilia Olsson, cecilia.ab.olsson@gmail.com. Tel. 070-267 17 56

Lördag den 28/10

Ringmärkning vid Inre fjärden

Ringmärkningssäsongen närmar sig sitt slut. Ljuset kommer nu lite senare så vi startar ca kl. 07:30. Se i övrigt texten ovan gällande den 9/9. Det är samma upplägg men skillnaden denna gång är att vi fokuserar lite extra på barnen. Vi hoppas att vi vid detta tillfälle kan få en ny generation fågelskådare att få närkontakt med fåglarna.

Ledare: Arvid Löf. Tel. 073-070 50 78

Söndag den 5/11

Lavskrika

Idag bär det av till nordvästra Gästrikland och den klassiska lavskrikelokalen "Kittan". Huvudnumret är så klart att få se den sociala lavskrikan, men med lite tur skulle det också kunna bli arter som järpe och tjäder. Matsäck och varma kläder rekommenderas.

Ta kontakt med kontaktpersonen för mer information om samlingsplats och tider.
Kontaktperson Tomas Källquist. Tel. 076-286 52 49

Lördag den 6/1 2024

Iggön

Enligt tradition börjar vi det nya året med en exkursion till Iggön. Det vintriga havet bjuder förhoppningsvis på en del förbiflygande lom, alkor och doppingar. Förbered ryggsäcken för den 2,2 km långa promenaden till platsen för dagens skådning. Matsäck och varma kläder är att rekommendera.

Samling kl. 08:00. Ring kontaktpersonen för info om samlingsplats.
Kontaktperson: Sven H Jansson och/eller Tommy Eriksson. Tel. 070 658 78 97

Onsdag den 14/2 2024

Årsmöte

Härmed kallas samtliga medlemmar till GFK:s årsmöte. Skrivelser till årsmötet skall ha inkommit till styrelsen senast 14 januari. Vi bjuder på fika. Håll koll på hemsidan för eventuella ändringar.

Samling kl. 19:00, Studieförbundet. Anmälan till kontaktperson.
Kontaktperson: Gunnar Hallberg. Tel. 072-720 27 18

Sammanfattning hösten 2023 och vintern 2024

Veckodag	Datum	Aktivitet/Utflykt	Samlingsplats
Lördag	9/9	Ringmärkning	Tippen
Lördag	23/9	Ringmärkning	Tippen
Söndag	24/9	Björn	Fågelsundet
Lördag	7/10	Iggön	Info vid anmälan
Tisdag	10/10	Sätraskogen	Gavlehov
Lördag	14/10	Hjälstaviken	Info vid anmälan
Lördag	28/10	Ringmärkning	Tippen
Söndag	5/11	Lavskrika	Info vid anmälan
Lördag	6/1	Iggön	Info vid anmälan
Onsdag	14/2	Årsmöte	Studiefrämjandet

